

Liite 3 Musiikkipainotuksen opetussuunnitelma

Vuosiluokat 3–6

Oppiaineen tehtävä

Musiikin opetuksen tehtävänä on luoda edellytykset monipuoliseen musiikilliseen toimintaan ja aktiiviseen kulttuuriseen osallisuuteen. Opetus ohjaa oppilaita tulkitsemaan musiikin monia merkityksiä eri kulttuureissa sekä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnoissa. Oppilaiden musiikillinen osaaminen laajenee, mikä vahvistaa myönteistä suhdetta musiikkiin ja luo pohjaa musiikin elinikäiselle harrastamiselle. Musiikin opetus rakentaa arvostavaa ja uteliasta suhtautumista musiikkiin ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen.

Toiminnallinen musiikin opetus ja opiskelu edistävät oppilaiden musiikillisten taitojen ja ymmärryksen kehittymistä, kokonaisvaltaista kasvua ja kykyä toimia yhteistyössä muiden kanssa. Näitä vahvistetaan ottamalla musiikin opetuksessa huomioon oppilaiden musiikilliset kiinnostuksen kohteet, muut oppiaineet, eheyttävät teemat, koulun juhlat ja tapahtumat sekä koulun ulkopuolella tapahtuva toiminta. Oppilaiden ajattelua ja oivalluskykyä kehitetään tarjoamalla säännöllisesti mahdollisuuksia äänen ja musiikin parissa toimimiseen, säveltämiseen sekä muuhun luovaan tuottamiseen. Musiikin opetuksessa oppilaat opiskelevat musiikkia monipuolisesti, mikä edesauttaa heidän ilmaisutaitojensa kehittymistä.

Vuosiluokkien 3-6 musiikin opetuksessa oppilaat oppivat suhtautumaan avoimesti ja kunnioittavasti toisten kokemuksiin sekä luomaan yhteenkuuluvuuden tunnetta ryhmässään. Samalla he tottuvat jäsentämään aiempaa tietoisemmin musiikillisia kokemuksia ja ilmiöitä sekä musiikkikulttuureja. Oppilaiden ymmärrys musiikkikäsitteistä ja ilmaisukeinoista syvenee ja laajenee samalla, kun taidot laulaa, soittaa, säveltää, liikkua ja kuunnella kehittyvät. Ääniin ja musiikin ilmaisukeinoihin liittyvää luovaa ja esteettistä ajattelua edistetään luomalla tilanteita, joissa oppilaat voivat suunnitella ja toteuttaa erilaisia musiikillisia tai monitaiteellisia kokonaisuuksia. Näissä tehtävissä oppilaat käyttävät mielikuvitustaan ja kekseliäisyyttään yksin tai yhdessä muiden kanssa. Musiikillinen toiminta liittyy luontevasti eheyttävään opiskeluun koulun arjessa ja juhlassa. Oppilaiden käsitys itsestään musiikillisena toimijoina rakentuu myönteisten oppimiskokemusten kautta.

Musiikkipainotteinen opetus Tampereen yliopiston normaalikoulussa luokilla 3–6

Musiikkipainotetuilla luokilla tehdään yhteistyötä koulun tasolla sekä Tampereen kaupungin muiden musiikkipainotteisten luokkien kesken. Yhteistyö näkyy yhteisinä konsertteina, tapahtumina ja esiintymisinä (esimerkiksi 5.–6. luokkien syksyinen Kaamoksen karkotus –konsertti, 3.–4. luokkien äitienpäiväkonsertti keväällä sekä viiden vuoden väliajoin kaikkien luokkien ja kuorojen juhlaconsertti). Musiikkiluokkatoiminnalla rikastutetaan koulun juhlia sekä arkea musisoimalla eri tavoin. Lisäksi pyydetessä valmistetaan esityksiä Pirkanmaan alueen eri toimijoiden (kuten seurakunnan) tapahtumiin.

Musiikin opetuksen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokilla 3-6 opetussuunnitelman perusteissa

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Osallisuus		
T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään	S1-S4	L2, L6, L7
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen		
T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä	S1-S4	L2
T3 kannustaa oppilasta keholliseen musiikin, kuvien, tarinoiden ja tunnetilojen ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen	S1-S4	L1, L2
T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä	S1-S4	L2
T5 rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen	S1-S4	L1, L2, L5, L6
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito		
T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan ja musiikillisen maailman esteettistä, kulttuurista ja historiallista monimuotoisuutta	S1-S4	L2
T7 ohjata oppilasta ymmärtämään musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapojen periaatteita musisoinnin yhteydessä	S1-S4	L4
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa		
T8 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta	S1-S4	L3
Oppimaan oppiminen musiikissa		
T9 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin.	S1-S4	L1

Sisältöalueet opetussuunnitelman perusteissa:

Musiikillisten tietojen ja taitojen oppiminen tapahtuu musisoiden eli laulaen, soittaen, kuunnellen, liikkuen, improvisoiden ja säveltäen sekä taiteidenvälisessä työskentelyssä. Sisällöt valitaan siten, että oppilas tutustuu musiikkikulttuureihin ja -tyyleihin monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia ja oppilaiden kokemuksia.

S1 Miten musiikissa toimitaan: Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

S2 Mistä musiikki muodostuu: Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimitään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa: Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

S4 Ohjelmisto: Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Koulukohtainen teksti musiikkipainotteisen opetuksen tavoitteista ja sisällöistä

Musiikki: tavoitteet	
3.lk	4.lk
Osallisuus	Osallisuus
T1: Tavoitteena on rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään.	T1: Tavoitteena on rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään.
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen	Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen
T2: Tavoitteena on ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan vastuullisesti musisoivan ryhmän jäsenenä.	T2: Tavoitteena on ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan vastuullisesti musisoivan ryhmän jäsenenä.
T3: Tavoitteena on kannustaa oppilasta keholliseen musiikin, kuvien, tarinoiden ja tunnetilojen ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen.	T3: Tavoitteena on kannustaa oppilasta keholliseen musiikin, kuvien, tarinoiden ja tunnetilojen ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen.
T4: Tavoitteena on tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin aktiiviseen ja elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä.	T4: Tavoitteena on tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin aktiiviseen ja elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä.
T5: Tavoitteena on rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin.	T5: Tavoitteena on rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin sekä esim. tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen.
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito	Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito
T6: Tavoitteena on ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan ja musiikillisen maailman esteettistä ja kulttuurista monimuotoisuutta.	T6: Tavoitteena on ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan ja musiikillisen maailman esteettistä ja kulttuurista monimuotoisuutta.
T7: Tavoitteena on ohjata oppilasta ymmärtämään ja käyttämään musiikkikäsitteitä ja musiikin luku- ja merkintätapojen periaatteita musisoinnin yhteydessä.	T7: Tavoitteena on ohjata oppilasta ymmärtämään ja käyttämään musiikkikäsitteitä ja musiikin luku- ja merkintätapojen periaatteita musisoinnin yhteydessä.
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa	Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa
T8: Tavoitteena on ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta.	T8: Tavoitteena on ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta.
Oppimaan oppiminen musiikissa	Oppimaan oppiminen musiikissa
T9: Tavoitteena on ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin.	T9: Tavoitteena on ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin.

Musiikki: tavoitteet	
5.lk	6.lk
Osallisuus T1: Tavoitteena on rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään.	Osallisuus T1: Tavoitteena on rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään.
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen T2: Tavoitteena on ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan vastuullisesti musisoivan ryhmän jäsenenä.	Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen T2: Tavoitteena on ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan vastuullisesti musisoivan ryhmän jäsenenä.
T3: Tavoitteena on kannustaa oppilasta keholliseen musiikin, kuvien, tarinoiden ja tunnetilojen ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen.	T3: Tavoitteena on kannustaa oppilasta keholliseen musiikin, kuvien, tarinoiden ja tunnetilojen ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen.
T4: Tavoitteena on tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin aktiiviseen ja elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä.	T4: Tavoitteena on tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin aktiiviseen ja elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä.
T5: Tavoitteena on rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen.	T5: Tavoitteena on rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen.
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito T6: Tavoitteena on ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan ja musiikillisen maailman esteettistä, kulttuurista ja historiallista monimuotoisuutta.	Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito T6: Tavoitteena on ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan ja musiikillisen maailman esteettistä, kulttuurista ja historiallista monimuotoisuutta.
T7: Tavoitteena on ohjata oppilasta ymmärtämään ja käyttämään musiikkikäsitteitä ja musiikin luku- ja merkintätapojen periaatteita musisoinnin yhteydessä.	T7: Tavoitteena on ohjata oppilasta ymmärtämään ja käyttämään musiikkikäsitteitä ja musiikin luku- ja merkintätapojen periaatteita musisoinnin yhteydessä.
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa T8: Tavoitteena on ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta.	Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa T8: Tavoitteena on ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta.
Oppimaan oppiminen musiikissa T9: Tavoitteena on ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin.	Oppimaan oppiminen musiikissa T9: Tavoitteena on ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin.

Musiikki: sisällöt luokilla 3-4	
3.Ik	4.Ik
S1 Miten musiikissa toimitaan	S1 Miten musiikissa toimitaan
Harjoitellaan hyvää lauluasentoa, tutkitaan hengityksen merkitystä äänenkäytölle ja tehdään ääniharjoituksia sekä laulaen että liikkuen. Harjoitellaan kaanoneita ja moniäänisyyttä. Pyritään puhtaaseen lauluun. Käytetään kehosoitimia sekä yleisimpiä rytmi- ja melodiasoitimia yhteismusisoinnissa. Tutustutaan bändisoittimiin ja luokassa oleviin soittimiin ja valitaan vähintään yksi melodiasoitin, jonka soittamiseen tutustutaan. Tutustutaan mahdollisuuksien mukaan musiikkiteknologiaan. Harjoitellaan yhteistä sykettä ryhmässä. Käytetään oppilaiden omia soittimia mahdollisuuksien mukaan. Oppilasta ohjataan eläytymään, liikkumaan ja rentoutumaan musiikin mukana. Kuunnellaan musiikkia eläytyen, osallistuen esim. kehorytmeihin ja liikkuen sekä opitaan hahmottamaan kuunneltua musiikkia. Hyödynnetään keho-, rytmi- ja melodiasoitimia musiikillisessa keksinnässä, tehdään omia kappaleita.	Harjoitellaan hyvää lauluasentoa, tutkitaan hengityksen merkitystä äänenkäytölle ja tehdään ääniharjoituksia sekä laulaen että liikkuen. Harjoitellaan kaanoneita ja moniäänisyyttä. Pyritään puhtaaseen lauluun. Käytetään kehosoitimia sekä yleisimpiä rytmi- ja melodiasoitimia yhteismusisoinnissa. Tutustutaan bändisoittimiin ja luokassa oleviin soittimiin ja valitaan vähintään yksi melodiasoitin, jonka soittamiseen tutustutaan. Tutustutaan musiikkiteknologiaan. Harjoitellaan yhteistä sykettä ryhmässä. Käytetään oppilaiden omia soittimia mahdollisuuksien mukaan. Oppilasta ohjataan eläytymään, liikkumaan ja rentoutumaan musiikin mukana. Kuunnellaan musiikkia eläytyen, osallistuen esim. kehorytmeihin ja liikkuen sekä opitaan hahmottamaan kuunneltua musiikkia. Hyödynnetään keho-, rytmi- ja melodiasoitimia musiikillisessa keksinnässä, tehdään omia kappaleita.
S2 Mistä musiikki muodostuu	S2 Mistä musiikki muodostuu
Opitaan ymmärtämään ja käyttämään musiikin luku- ja kirjoitustapoja (esim. nuotteja ja merkintöjä) tekemisen kautta. Musisoinnin ja ohjelmiston valinnan sekä musiikin kuuntelun yhteydessä kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikin elementteihin, esimerkiksi: Rytmi: tahti, tahtiviiva, tahtiosoituksia (esim. 2/4, 3/4, 4/4), aika-arvoja, tempomerkintöjä Melodia: nuottiviivasto ja kantasävelten (esim. c-duuri) nuottien nimet ja paikat nuottiviivastolla, g-avain Dynamiikka: piano, forte, voimakkuuden vaihtelut Sointiväri: melodiasoitimia, kansanmusiikin soittimisto ja soitinperheet	Opitaan ymmärtämään ja käyttämään musiikin luku- ja kirjoitustapoja (esim. nuotteja ja merkintöjä) tekemisen kautta. Musisoinnin ja ohjelmiston valinnan sekä musiikin kuuntelun yhteydessä kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikin elementteihin, esimerkiksi: Rytmi: Lisää tahtiosoituksia (esim. alla breve), lisää aika-arvoja ja tempomerkintöjä Melodia: ylennetyt ja alennetut nuotit, duuri- ja molliasteikot Dynamiikka: crescendo-diminuendo, p, f, pp, ff

Harmonia: duuri-molli, stemma, sointu, harmoniasoitin, esim. kantele Muoto: A-A, A-B, kertosäe	Sointiväri: äänialat, kuorotyypit Harmonia: kaanon, harmoniasoitin, esim. ukulele, sointu, sointumerkkien käyttö säestyksessä Muoto: ostinato, muotojen rakentaminen
S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa	S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa
Kuvataan omia musiikillisia kokemuksia taiteen eri keinoin esim. verbaalisesti tai kuvallisesti. Opetuksessa voidaan hyödyntää oppilaiden osaamista, konsertteja tai paikallisten oppilaitosten tarjoamia mahdollisuuksia. Järjestetään oppilaiden omia esiintymisiä mahdollisuuksien mukaan, <u>myös yhteisesiintymisiä muiden musiikkiluokkalaisten kanssa.</u>	Kuvataan omia musiikillisia kokemuksiaan taiteen eri keinoin esim. verbaalisesti tai kuvallisesti. Opetuksessa voidaan hyödyntää oppilaiden osaamista, konsertteja tai paikallisten oppilaitosten tarjoamia mahdollisuuksia. Järjestetään oppilaiden omia esiintymisiä mahdollisuuksien mukaan, <u>myös yhteisesiintymisiä muiden musiikkiluokkalaisten kanssa.</u>
S4 Ohjelmisto	S4 Ohjelmisto
Lauletaan monipuolista ohjelmistoa (esim. lastenlauluja ja kansanlauluja). Tutustutaan omaan maakuntalauluun ja suomalaisten vähemmistöjen musiikkiin huomioiden mahdollisuuksien mukaan oman koulun oppilaiden kulttuurilliset taustat. Lauluohjelmistoa valittaessa kiinnitetään huomiota ikäkauteen, paikallisuuteen ja vuodenkiertoon sekä huomioidaan ajankohtaiset tapahtumat, kuten merkkivuodet sekä mahdolliset esiintymiset. Lauluston ja kuunteluohjelmiston valinnassa otetaan huomioon myös eheyttäminen muihin oppiaineisiin. Maamme-laulun, Suvivirren, Enkeli taivaan ja Hoosiannan lisäksi osa ohjelmistosta opetellaan ulkoa. Oppilaita osallistetaan ohjelmiston suunnittelussa. Kuunteluohjelmistona esimerkiksi Prokofjev: Pekka ja Susi sekä Saint-Saëns: Eläintenkarnevaali, Sibelius: Finlandia.	Lauletaan monipuolista ohjelmistoa, keskitytään erityisesti pohjoismaiseen kansanmusiikkiin ja tutustutaan taidemusiikkiin sekä näyttämömusiikin muotoihin. Lauluohjelmistoa valittaessa kiinnitetään huomiota ikäkauteen, paikallisuuteen ja vuodenkiertoon sekä huomioidaan ajankohtaiset tapahtumat, kuten merkkivuodet. Lauluston ja kuunteluohjelmiston valinnassa otetaan huomioon myös eheyttäminen muihin oppiaineisiin. Maamme laulun, Suvivirren, Enkeli taivaan ja Hoosiannan lisäksi osa ohjelmistosta opetellaan ulkoa. Oppilaita osallistetaan ohjelmiston suunnittelussa. Kuunteluohjelmistona esim. Grieg: Peer Günt, Smetana: Moldau, Tšaikovski: Pähkinänsärkijä ja Mozart: Taikahuilu.

Musiikki: sisällöt luokilla 5-6	
5.lk	6.lk
S1 Miten musiikissa toimitaan	S1 Miten musiikissa toimitaan
Tehdään ääniharjoituksia ja kiinnitetään huomiota hyvään lauluasentoon ja äänen laadun kontrollointiin ja esitystapaan. Tutustutaan yksiaänisten laulujen ohella myös moniäänisyyteen. Käytetään keho-, rytmi-, melodia- ja bändisoittimia monipuolisesti osana yhteismusisointia ja musiikkikäsitteiden opiskelua, voidaan hyödyntää myös musiikkiteknologiaa. Tutustutaan erilaisiin sointusoittimiin ja niiden soittamiseen. Pyritään monipuoliseen luokkaorkesteriin. Kuunnellaan musiikkia eläytyen ja osallistuen, esim. kehorytmein ja liikkuen. Opitaan hahmottamaan ja erottelemaan kuultua. Hyödynnetään keho-, rytmi-, melodia- ja harmoniasoittimia musiikillisessa keksinnässä, tehdään omia kappaleita. Keskustellaan hyvän yleisön ominaisuuksista ja toisten esitysten kunnioittamisesta. Kiinnitetään huomio myös hyvään omaan esiintymiseen.	Puhutaan äänenmurroksesta ja sen vaikutuksesta oman äänen tuottamiseen ja käyttöön. Tehdään ääniharjoituksia, harjoitellaan fraseeraamista ja muistetaan hyvä lauluasento. Tutustutaan yksiaänisten laulujen ohella myös moniäänisyyteen. Lauletaan monipuolisissa kokoonpanoissa. Käytetään keho-, rytmi-, sointu- ja bändisoittimia monipuolisesti osana musisointia ja musiikkikäsitteiden opiskelua, hyödynnetään musiikkiteknologiaa. Soitetaan monipuolisissa kokoonpanoissa. Kuunnellaan monenlaista musiikkia aktiivisesti eläytyen ja ohjataan oppilasta kuvaamaan omia musiikillisia kokemuksiaan monipuolisesti. Opitaan hahmottamaan ja erottelemaan kuultua. Hyödynnetään keho-, rytmi-, melodia- ja harmoniasoittimia musiikillisessa keksinnässä, tehdään omia kappaleita. Ymmärretään hyvän yleisön ja esitysten kunnioittamisen merkitys.
S2 Mistä musiikki muodostuu	S2 Mistä musiikki muodostuu
Opitaan ymmärtämään ja käyttämään musiikin luku- ja kirjoitustapoja (esim. nuotteja ja merkintöjä) tekemisen kautta. Musisoinnin ja ohjelmiston valinnan sekä musiikin kuuntelun yhteydessä kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikin elementteihin. Esimerkiksi: Rytmi: Lisää aika-arvoja ja tahtiosoituksia (esim. 6/8, 5/4) Melodia: palautusmerkki, tutustutaan erilaisiin sävellajeihin sekä intervaleihin (esim. terssi, kvintti) Dynamiikka: Iskusävelten merkitys	Opitaan ymmärtämään ja käyttämään musiikin luku- ja kirjoitustapoja (esim. nuotteja ja merkintöjä) tekemisen kautta. Musisoinnin ja ohjelmiston valinnan sekä musiikin kuuntelun yhteydessä kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikin elementteihin. Esimerkiksi: Rytmi: Fermaatti, maailmanmusiikin tahtilajeja ja vaihtuvat tahtilajit Melodia: Ymmärretään, miksi on erilaisia sävellajeja. Dynamiikka: Dynamiikan merkitys kappaleen tulkinnassa

Sointiväri: Sinfoniaorkesteri, erilaiset orkesterit Harmonia: Harmoniasoitin, esim. kitara, sointusäestys Muoto: intro, välisoitto, partituuri, muotomerkintöjä	Sointiväri: Populaari- ja maailmanmusiikin soittimisto sekä erilaisiin yhtyeityypit Harmonia: harmoniasoitimien käyttöä, sointukulkuja Muoto: eri muotojen ymmärtäminen nuottikuvasta
S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa	S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa
Kuvataan omia musiikillisia kokemuksia taiteen eri keinoin monipuolisesti. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan oppilaiden osaamista tai paikallisten oppilaitosten tarjoamia mahdollisuuksia. Järjestetään oppilaiden omia esiintymisiä mahdollisuuksien mukaan, <u>myös yhteisesiintymisiä muiden musiikkiluokkalaisten kanssa.</u>	Kuvataan omia musiikillisia kokemuksia taiteen eri keinoin monipuolisesti. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan oppilaiden osaamista tai paikallisten oppilaitosten tarjoamia mahdollisuuksia. Järjestetään oppilaiden omia esiintymisiä mahdollisuuksien mukaan, <u>myös yhteisesiintymisiä muiden musiikkiluokkalaisten kanssa.</u>
S4 Ohjelmisto	S4 Ohjelmisto
Lauletaan monipuolista ohjelmistoa (esim. eurooppalaisia lauluja). Lauluohjelmistoa valittaessa kiinnitetään huomiota ikäkauteen, paikallisuuteen ja vuodenkiertoon sekä huomioidaan ajankohtaiset tapahtumat, kuten merkkivuodet sekä esiintymiset. Lauluston ja kuunteluohjelmiston valinnassa otetaan huomioon myös eheyttäminen muihin oppiaineisiin. Oppilaita osallistetaan ohjelmiston suunnittelussa. Tutustutaan länsimaisen taidemusiikin aikakausiin <u>sekä elokuvamusiikkiin.</u> Kuunteluohjelmistona taidemusiikin aikakauden näytteiden lisäksi esim. Sibelius: Karelia-sarja, Brahms: Unkarilaiset tanssit, Stravinski: Tulilintu	Lauletaan monipuolista ohjelmistoa (esim. maailmanmusiikkia). Lauluohjelmistoa valittaessa kiinnitetään huomiota ikäkauteen, paikallisuuteen ja vuodenkiertoon sekä huomioidaan ajankohtaiset tapahtumat, kuten merkkivuodet sekä esiintymiset. Lauluston ja kuunteluohjelmiston valinnassa otetaan huomioon myös eheyttäminen muihin oppiaineisiin. Oppilaita osallistetaan ohjelmiston suunnittelussa. Tutustutaan populaarimusiikin vuosikymmeniin, maailmanmusiikkiin <u>sekä elokuva- ja pelimusiikkiin.</u> Kuunteluohjelmistona populaarimusiikin sekä maailmanmusiikin näytteiden lisäksi esim. Hatšaturian: Miekkatanssi, Rimski-Korsakov: Kimalaisen lento, Ravel: Bolero.

Tavoitteena on luoda pedagogisesti monipuolinen ja joustava musiikin opiskelukokonaisuus, joissa erilaiset musiikilliset työtavat ja vuorovaikutustilanteet sekä yhteismusisointi ja muu musiikillinen yhteistoiminta on mahdollista jokaiselle oppilaalle. Oppimisen ilo, luovaan ajatteluun rohkaiseva ennakkoluuloton ilmapiiri sekä myönteiset musiikkikokemukset ja -elämykset innostavat oppilaita kehittämään musiikillisia taitojaan. Opetustilanteissa luodaan mahdollisuuksia tieto- ja viestintäteknologian käyttöön musiikillisessa toiminnassa. Opetuksessa hyödynnetään taide- ja kulttuurilaitosten sekä muiden yhteistyötahojen tarjoamia mahdollisuuksia.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki musiikissa vuosiluokilla 3-6

Musiikin opetuksessa ja työskentelyn suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet, aikaisempi oppiminen ja kiinnostuksen kohteet. Niiden pohjalta tehdään muun muassa työtapoja, opetusvälineiden käyttöä ja ryhmätyöskentelyä koskevat ratkaisut niin, että myös oppilaita kuullaan. Ratkaisulla luodaan oppimista edistäviä yhteismusisoinnin tilanteita sekä vahvistetaan jokaisen oppilaan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.

Oppilaan oppimisen arviointi musiikissa vuosiluokilla 3-6

Musiikin opetuksessa oppilaat tarvitsevat ohjaavaa ja rohkaisevaa palautetta erityisesti yhteistoiminnan ja musiikillisten taitojen harjoittelemisessa. Palaute ohjaa jokaista oppilasta hahmottamaan musiikkia ja musiikkikäsitteitä sekä kehittämään toimintaansa ryhmän jäsenenä suhteessa soivaan musiikilliseen kokonaisuuteen.

Antaessaan musiikin sanallista arviota tai arvosanaa opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellesään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää musiikin valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opintoissa edistymisen kannalta on keskeistä seurata erityisesti oppilaan yhteismusisointitaitojen, käsitteellisen ajattelun ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä

Musiikkipainotuksen mukaan opiskelevien oppilaiden oppimisen arvioinnissa korostetaan musiikkipainotteisten opetussuunnitelman tavoitteita. Esitysten suunnittelu, valmistaminen ja esiintyminen ovat myös keskeisiä arvioinnin kohteita.

Musiikin arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten opetussuunnitelman perusteiden mukaan

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Osallisuus			
T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään	S1-S4	Musiikilliset yhteistyö-taidot	Oppilas ottaa huomioon ryhmän muut jäsenet yhteismusisoinnissa.
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen			
T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien	S1-S4	Laulaminen ja soittaminen ryhmän jäsenenä	Oppilas osallistuu yhteislauluun ja -soittoon pyrkien sovittamaan osuutensa osaksi musiikillista kokonaisuutta.

soittotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä			
T3 kannustaa oppilasta keholliseen musiikin, kuvien, tarinoiden ja tunnetilojen ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen	S1-S4	Musiikki-liikunta	Oppilas liikkuu musiikin mukaan ja käyttää kehoaan musiikilliseen ilmaisuun.
T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä	S1-S4	Musiikin kuuntelu	Oppilas kuuntelee keskittyneesti musiikkia ja esittää näkemyksiään kuulemastaan.
T5 rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen	S1-S4	Luovan musiikillisen ajattelun ilmaiseminen eri keinoin	Oppilas keksii omia ratkaisuja käyttäen ääntä, musiikkia, kuvaa tai muita ilmaisutapoja ja osaa tarvittaessa ohjatusti hyödyntää musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia.
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito			
T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan ja musiikillisen maailman esteettistä, kulttuurista ja historiallista monimuotoisuutta	S1-S4	Musiikin merkitysten havainnointi	Oppilas esittää näkemyksiä musiikilliseen toimintaan liittyvistä havainnoistaan ja kokemuksistaan.
T7 ohjata oppilasta ymmärtämään musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapojen periaatteita musisoinnin yhteydessä	S1-S4	Musiikin merkintätapojen ymmärtäminen	Oppilas toimii opiskeltujen musiikillisten merkintöjen mukaisesti musisoinnin yhteydessä.
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa			
T8 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta	S1-S4	Välineiden ja laitteiden turvallinen käyttö	Oppilas käyttää laitteita ja soittimia ottaen huomioon muun muassa äänen ja musiikin voimakkuuteen liittyvät tekijät.
Oppimaan oppiminen musiikissa			

T9 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin.	S1-S4	Oppimaan oppiminen ja työskentelytaidot	Oppilas asettaa tavoitteen musiikillisen osaamisensa kehittämiseksi ja toimii tavoitteen mukaisesti yhteismusisoinnissa.
---	-------	---	--